

Cor de Jong, Filosofiegroep Gemert.

Wie ben jij?

Ik ben Cor de Jong, gepensioneerd. Tot mijn pensioen werkte ik als arts en psychotherapeut. Jarenlang heb ik in de psychiatrie gewerkt, met name in de verslavingszorg. Op een onderwerp uit de verslaving ben ik gepromoveerd en ik ben vanaf die tijd verbonden aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en vanaf 2005 als hoogleraar verslaving en verslavingszorg. Na mijn pensioen in 2016 wilde ik ook wel andere dingen doen. In die tijd kwam Ad Verbrugge, filosoof, naar Gemert om te spreken over zijn boek, *Tijd van onbehagen* (2004). Dat boek zag er nogal ingewikkeld uit om zelf te lezen. Gelukkig zijn we erin geslaagd om een groep mensen bij elkaar te brengen om het boek gezamenlijk te lezen. En daar zijn we mee doorgedaan en het was het begin van onze filosofiegroep.

Wat heb je met het onderwerp?

Psychotherapie heeft al veel met filosofie te maken. Dat zie je natuurlijk terug in filosofieboeken die gaan over hoe je jezelf beter kunt doorgronden of leren kennen. Dus mijn opleiding en werk als psychotherapeut hebben al veel raakvlakken met de filosofie. Ook door mijn opleiding als psychoanalytisch psychotherapeut ben ik in aanraking gekomen met filosofie, omdat psychoanalytici als Freud, Lacan en Levinas natuurlijk ook hun stempel op de filosofie gedrukt hebben. Dit geldt ook voor mijn opleider, Harry Stroeken, die naast psychoanalyticus ook filosoof en theoloog was. Hij heeft ook leerzame boeken geschreven over het voeren van gesprekken en het werk van Freud.

Tegenwoordig hebben we dus filosofiegroepen in Gemert. De eerste is opgericht naar aanleiding van de lezing van Ad Verbrugge en het lezen van zijn boek. Inmiddels zijn er wat mensen weggegaan en zijn er anderen bijgekomen. Naar aanleiding van onze 100ste bijeenkomst hebben we contact opgenomen met het [Literair Café](#), met de vraag of het niet aardig zou zijn om in de reeks van schrijvers ook een filosoof-schrijver uit te nodigen. Dat vonden ze wel een spannend plan en zo kreeg Lammert Kamphuis de gelegenheid zijn verhaal te doen. Mijn vrouw en ik hadden hem leren kennen tijdens een filosofische retraite. Wij vonden hem een boeiende spreker en een enthousiaste docent. Iemand die wist waar het over gaat. We waren eerst nog bang dat er maar anderhalve man en een paardenkop zou komen, maar de zaal zat vol!

De oorspronkelijke Filosofiegroep had in die tijd ook de behoefte aan nieuwe leden. Via de bibliotheek en het Gemerts Nieuwsblad hebben we aangegeven dat we onze filosofiegroep wilden uitbreiden. En tot onze verbazing tekenden meer dan twintig mensen in, veel te veel voor één groep. Hier in de bibliotheek hebben we een bijeenkomst gehouden om meerdere groepen te vormen. Dat verliep eigenlijk wel makkelijk want ongeveer de helft van de mensen gaf aan alleen 's avonds te kunnen. Dit werd de avondgroep. Anderen zeiden, wij doen het liever 's middags. We hebben nu naast de oorspronkelijke Filosofiegroep, een avondgroep en twee middaggroepen. En die zijn nog steeds heel actief.

Hoe gaan we te werk? Niet door samen een (moeilijk) boek van een klassieke filosoof te proberen te begrijpen. Bij ons gaat het veel meer over wat je zelf in je eigen leven kunt doen met wat deze boeken aan inzichten bieden. Zo lezen we bijvoorbeeld [Trots](#) [van Martha Claeys] of [Ken jezelf](#) [van Tinneke Beeckman]. Of het boek van Jan Bransen, [En nu?](#) Hij stelt de vraag: 'Oké, we hebben nu veel ingewikkelde boeken gelezen – en nu?' Dus daar probeert de schrijver antwoord op te geven, en door dat met elkaar te bespreken proberen wij het een en ander op ons eigen leven te betrekken. Dus een groep waarin de leden een poging doen tot zelfreflectie.

Kortom, lezen is een van mijn hobby's, en lezen over filosofie valt daar onder. Wat ik uiteraard ook leuk vind is om daar met een groep mensen van gedachten over te wisselen, en te kijken of je daar iets van kan leren. En dat lukt regelmatig!

Waarom moeten mensen deze boeken lezen volgens jou?

Ik heb mijn keuzes onderverdeeld in drie categorieën. De eerste daarvan is luchtig en makkelijk en bestaat uit twee beeldverhalen die verschillende thema's belichten. [Filosofie in beeld](#) van Margreet de Heer neemt eigenlijk de héle geschiedenis van de filosofie door – wat natuurlijk wel heel erg ambitieus is, haha – maar het is wel goed gelukt vind ik. Het andere, [De filosoof, de hond en de bruiloft](#) van Barbara Stok, gaat over een van de eerste vrouwelijke filosofen die ons bekend is, [Hipparchia van Maroneia](#). Het boek vertelt over hoe zij daarbij gekomen is om filosoof te worden en hoe ze dat heeft aangepakt. Echt heel leuk om te lezen, ook omdat vrouwelijke filosofen uit het verleden vaak vergeten worden. Hierbij moet ik wel zeggen dat dit soort luchtige boeken zich niet goed lenen om over te praten binnen de filosofiegroep.

De tweede categorie waarin ik mijn keuzes heb gegoten zijn daar beter voor geschikt, dat zijn themaboeken zoals die van Tinneke Beeckman en Martha Claeys. Dit zijn vaak boeken met één heel duidelijk thema, zoals 'trots', of 'dankbaarheid', of 'autonomie'. In [Ken jezelf](#) van Tinneke Beeckman staat ze bijvoorbeeld stil bij toch wel de belangrijkste vragen die een mens zich kan stellen. *Wie ben je?*, *Wat voel je?*, *Wie wil je zijn?*, *Hoe leef je?* en *Hoe sterf je?* etc. Deze boeken lezen we altijd met veel plezier. Dat doen we vaak zo dat één iemand een hoofdstuk voorbereidt en er aan de groep vragen over stelt. Dat vinden we beter dan alleen iets passief lezen, je moet er ook echt iets mee doen.

De derde categorie boeken betreft meer het *instrumentarium* van de filosofen – hoe doen filosofen eigenlijk wat ze doen? Zoals het boek van Julian Baggini, [Leer denken als een filosoof](#). Dat is best een pittig boek. Om die reden ook niet geschikt om in je eentje te lezen eigenlijk, dat kun je beter met meerdere mensen doen. In zijn boek geeft Baggini allerlei tips en trucs over je op een zinnige manier over dingen kunt nadenken, zoals een filosoof dat ook doet. Of filosofen altijd zo zinnig zijn weet ik trouwens ook niet, haha. Maar goed, ze proberen het wel. En dat zijn dan tips als 'stel overal vragen bij', 'let op je woorden', 'weet wat van belang is' en ook 'hóé weet je wat van belang is?' Dat soort zaken werkt hij uit met heel veel voorbeelden en verwijzingen naar andere filosofen.

Een ander boek in die categorie is [En nu?](#) Van Jan Bransen, een gedragswetenschapper en filosoof. Hij vindt dat wij, de mensheid, ons wat nederiger op zouden mogen stellen. Als diersoort komen we immers pas net kijken, dus hoe gepast is het dat wij ons als heersers over de wereld gaan gedragen? Bransen pleit er daarom voor om onze wereld wat meer vanuit *verwondering* te beschouwen, onder meer over hoe we met elkaar omgaan. Op een gegeven moment merkt hij op dat kinderen best opvoedbaar zijn en hij vraagt vervolgens aan de lezer: ben jij nog opvoedbaar? En *dúrf* je nog net als een kind verwonderd te zijn, toe te geven dat je niet alles weet? Hij daagt ons echt uit om zelf na te denken en vragen te stellen, heel leuk. Dit boek hebben we overigens nog niet gelezen in de groep, maar dat gaan we misschien doen. Dus ik ben me nu al een beetje aan het inlezen. We bespreken altijd pas aan het eind van een bijeenkomst wat we daarna gaan lezen. Hij komt in ieder geval ook naar Gemert om in oktober mee te werken aan ons eerste Filosofisch diner.

[Socrates op sneakers](#) van Elke Wiss, het derde boek in deze categorie, hebben we trouwens ook niet als groep gelezen, maar het is wel een boek dat de meesten van ons wel kennen. Ik heb het zelf ook gebruikt voor een workshop voor de bovenbouw van het Commanderij College. Er staan allerlei oefeningen in die je kunt doen om te leren filosoferen. Het is dus geen 'zelfhulpboek' in die zin, maar

wel een helpend boek om op een zinnige manier te filosoferen met elkaar.

Ben je nieuwsgierig geworden naar de boeken uit deze gastcollectie en wil je zelf ontdekken wat filosofie voor jou kan betekenen? Kom dan in april – de Maand van de Filosofie – naar Bibliotheek Gemert en laat je inspireren!

En wil je filosofie écht beleven? Bezoek dan op **17 april het Literair Café in Gemert**, waar **Joke J. Hermsen** spreekt over haar werk en ideeën. Een avond vol verdieping en stof tot nadenken!

Meer weten? Loop binnen bij de bibliotheek of kijk op onze website.